

Год. V.

Број 2.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИЦИ:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић и Сава Петровић.

У Новом Саду у недељу 8. јануара 1895.

Божићна посланица Његовог Високопреосвештенства Господина Мирона
Николића, Епископа пакрачког.

МИРОН

по милости Божијој православни Епископ пакрачко-славонски.

Благочестивом и благовјерном клиру и народу богохраниме Епархије своје, мир и благослов од свемогућег и милостивог Бога и Спаса Исуса Христа, а од смирености своје архипастирске поздрав и братско цјеливање.

Одако је Неба и Земље и нас грјешних на Земљи, примамо Ми од Бога милоште једну за другом, сви без разлике, добри и зли, као и сунцу своме што пушта милостиви Бог, да сја и грије све нас без разлике, добре и зле.

Но као што нас има, који на свјетлу затварамо очи наше па не видимо, ил' се уклањамо са сунца, па нас не грије, исто тако има нас и таквих, који затварамо срца своја и не примамо милошта Божијих, заклањамо душе наше и одбијамо толике дарове, које нам пружа Отац наш небесни

непрестано. Чисто да не вјерујемо сами себи, да може тако шта да буде, чисто Вас гледам, благочестиви Христијани, како се трзате на ове ријечи Моје и премишљате, да л' има заиста људи, који не би примали дарова, и један од другог, ма и малених, а камо ли да не би примали богатих дарова, од богатог и пребогатог у милости својој Оца нашега небесног. И на Мени је, да Вас увјерим, да нисам рекао Ја насумце, ово што сам рекао, пред Вама толикима, а данас на оволиком году Божијем, у овом светом дому Божијем и Вашем.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Није ли нам живот наш и здравље по-најпрва и понајмилија милошта, што ју добивамо од Бога, па како примају, како чувају и поштивају многи и многи од нас ту прву, ту најмилију милошту Божију? Примају ладно, чувају слабо, и поштивају скоро никако. Не игра л' се многи и многи од нас са животом својим и здрављем као са каковом играчком, од колијевке па до гроба свога, и да није Бога, који нас чува, многи би по сто пута изгубио живот, само кад би се могло мријети по више пута, а не само једанпут.

Морамо управо да се чудимо, одкуда многи и многи и да трају, колико трају, кад помислимо, шта све не раде на штету живста свога и здравља. Како само безобзирце наваљују на здравље своје одма у младости својој. Још се нису право ни развили ни дошли до снаге, а они већ руше здравље своје на силу, подсејају живот свој у корјену. Кад би требало да се понајбоље чувају и развијају, а они се понајвише затиру и упропашћују. А не раде боље ни после у старијима годинама својима, према оној народној: „*Каква младост, таква и старост, каква сјешва, таква и жешва.*“

А што је најчудноватије, ти људи трују живот свој и здравље, а овамо се изговарају, да они тако чине тобоже ради живота и здравља свога. Тако ће изјелице и пијанице да се изговарају, да једу толико и пију само „ради окрјене и здравља“ свога. Љенивци и немарљивци и они ће казати, да се чувају од посла и бриге „*здравља ради*“ свога, а исто тако изговараће се на здравље и на бригу за живот и сви мекушци и плашљивци. Сви ће да се изговарају, да живе тако и раде само ради здравља душе своје и тијела, и тешко је доказати свима тима, да немају право, а још је теже сломити их, да другачије живе и раде.

Са тијелом нашим добили смо од Бога као милошту и душу нашу. Па како примају њеки и њеки ту милошту Божију, како ју чувају, како ју поштивају?

Горе још, него што раде то са тијелом својим. За тијело се још њекако брину, али душе слабо се сјећају, као да она не

би требала ни њега ни ране никакове.

Душа, као што је куд и камо вреднија од тијела, тако и заслужује она куд и камо веће и бриге и њега него ли тијело наше. Она је изашла од Бога, и као таква тежи она увијек к Богу, и док је у нама, ми смо дужни што чешће и дуже бити с њоме код Бога и с Богом.

Она је дошла од Бога к нама чиста и света, и док је у нама, ми смо дужни чувати је од сваке нечисти и гријоте и предати ју на самрти чисту и свету Богу, као што смо ју и добили.

Она је бесмртна, и ми смо дужни док је она у нама, ићи увијек за тим, да добрим животом и праведнима дјелима нашим сачувамо њезину бесмртност, Небу и Богу, коме смо одговорни за то овога свијета и онога. Па која су то мјеста, гдје се састајемо Ми с Богом и учимо, како се животом и дјелима долази до Неба и Бога и завређује бесмртност овога свијета и онога?

Та су мјеста понајприје и понајвише црква и школа, гдје се понајлакше састајемо с Богом, и учимо светињи, добротини, честитости, бесмртности. Па како полазе њеки и њеки та света, та Божија мјеста? Не полазе ни издалека онако, како би требало да полазе. Бивао сам у њекима мјестима нашим управо о Храму, а у цркви њих само њеколико. А да гдје су, кад у цркви нису, ни о слави њеној? Или су остали код куће без оправдана узрока, или су ходали по вашару без икакве нужде, или се забавили другим чиме, само у цркви нису били, нити се Богу помолили.

А као што се црква слабо полази, тако се полази слабо и школа.

Многи и многи не би слали дјете своје ни у мале, у основне школе, да не морају и не би жалили дати много шта, само кад би могли да изваде дјецу своју из школе. Сами нису ишли у школу радо, па не маре ни да им дјеца у школу иду.

Такови људи не маре у опште за књигу, за науку, и за то се баве радије са свачим другим, него ли са књигом, са науком, са чувањем и умножавањем душевних и духовних добара, која имамо од Бога. А то није опет ништа друго, него непримање и

непоштивање Божијега дара, духа и душе наше.

Милостиви Бог дао је људима земљу и све што је на земљи, у води, у зраку, да земљу раде и буду господари од свега, а земља људе да рани и све да служи нама, све да весели нас и радује.

Да весели нас и радује кад ходимо по кући нашој и видимо све у своме реду, све пуно, здраво и живо. Да весели нас и радује кад изађемо у поља наша, на ливаде, у оградe и у винограде и видимо, како све успјева и напредује, како милост Божија стоструко награђује труд наш и рад.

Да се радујемо и веселимо, и кад изађемо у село наше међу своје и поразговоримо се с њима, као са својима о добру и напретку, о нужди и потреби својој и њиховој.

Но да ли бива тако данас код свију нас? Не бива. Многи и многи није послушао ријечи Божије и није радио, није чувао, није управљао ни кућом ни земљом, ни другом имовином својом онако, како је добро, и како хоће и заповиједа то сам Бог. И шта се онда збило? Све се одузело од таквих злих и немарних људи и предало другима.

Пролазио сав кроз њека мјеста нашега владичанства, и гледао тужним срцем пропале у њима толике куће наше, расељене толике душе наше, ожалошћен толики народ наш. А зашто? За то што се није слушала Божија, и што се бјежало од посла; за то што се није слушала Божија, и што се није бринуло ни за своје ни за опште добро; за то што се није слушала Божија, и многи није господарио срцу своме, а ни онима, над којима су постављени за господаре, да се брину за њих, и да владају над њима по закону Божијем и људском. И од таквих злих, немарних и несавјестних господара одузима се посље, по Божијем допуштењу власт, одузима добро и благо свако и предаје другима. Но са злима и немарнима страдају доста пута и добре и брижне душе; страдају и они, који нису криви, шта више, који су можда противни били таковоме господарењу, али гријехе старијих својих морају доста пута да откајавају и млађи њихови, морају и они

да се растају са кућама отаца својих и дједова, и да остављају и земљу и насаде и све што су требали да наслиједу и они, као што су наслиједили то и старији њихови од својих отаца и дједова. И такви зли господари огрешавају се и о Бога и о потомство своје и о све оне, с којима стоје у заједници каквој и пријатељству, и за то сачувај Боже свакога од такова тешка гријеха, од такове одговорности и пред Богом и пред људима.

Но највећу од свију милошта послао је Бог на данашњи дан, Сина свога, да смрћу Својом удовољи правди Божијој за гријехе наше, и научи нас, како ћемо се сачувати од гријеха и постати и ми синови Божји и насљедници.

Па како примају људи, како слушају науку Христову?

Не раде ни то сви онако, како би морали да раде за властиту срећу своју и блаженство, јер Христос је учио, да *љубимо* један другога, да *праштамо* један другога да *не нападамо* један на другога. Па да ли заиста радимо тако сви ми, који се зовемо Хришћани, или барем они, који смо једнога имена и племена, једнога знамења црквенога синови? Не радимо! Колико има рођене браће, која се мрзе да не може бити горе, завиде један другоме, прогони један другога као да су највећи душмани, а да не спомињемо мржње, злобе, зависти и прогонства људи, који не стоје тако у роду, него су друге и вјере и крви, другога мишљења, живота и владања.

Колико имаду с нама посла судови мали, већи и највећи само за то, што не праштамо један другоме увреда, које би морали по науци Христовој да праштамо не једанпут, него до седамдесет пута седам у једноме дану, а ми, мјесто да праштамо брату, и да се миримо с њиме, а по томе и са Богом, а ми тражимо судове да нас они мире. Но добро, ако нас и судови измире, али доста пута мјесто да се измиримо ма и пред судом, а ми се још више завадимо, и тако изгубимо не само оно, о што смо се парбили, него изгубимо и брата нашега, знанца и пријатеља можда за навјек.

Нападамо један на другога на све мо-

гуће начине, ријечима и дјелима, потајно и јавно, усмено и писмено Устаје човјек на човјека, племе на племе, народ на народ, и погрђују се и затиру, као да се Христос још није ни родио, ни воскресо, ни вознесо, ни послао нам Духа светога, да нас умудри, ублажи, утјеша.

Па шта нам је радити, да узмогнемо по слову апостолову скршити свако у нама зло, и одржати себе у здрављу душе и тијела, у чистоти жеље и воље, у поштом раду и радосном испуњавању свега, чему нас учи наука Христа Спаситеља нашега.

Морамо узети на се, по ријечима св. апостола Павла, оружје Божије. Морамо се најприје опасати *истином*. Бог је истина, а за њавола се вели, да је отац лажи. Без истине човјек је трска, која се угиба сваком вјетрићу, долазио он ма са које стране. Има људи, који не маре за истину, него говоре како мисле, да је боље по њих, или по њихове другове, знанце и присташе. Не живе и не раде како би требало, него како је њима лакше и угодније, и тако гријеше о истину и варају и себе и друге.

Друго је оружје *правда*. И то оружје треба као војници Христови да дижемо према свакоме, а најприје према себи и своме. Да устајемо за правду у свако доба и на свакоме мјесту, негледајући тко је онај, који треба помоћи наше, да не страда на правди Бога истинога, па и сами себе да осуђујемо, кад сађемо са пута правога. Но у ту борбу нашу треба нас да води увијек дух *љубави* и *мира* еванђелскога, који све на добро изводи, упућује, у добру утврђује.

А поврх свега, вели нам св. апостол

Павле, да узмемо *штити вјере*. Тко има у себи вјере, тај има око себе јаки штит, о који се крше све стријеле, што их бацају на нас непријатељи наши. Тко има у себи вјере, тога штити Бог, и заклања од сваког изкушења, од сваке туге, бриге и жалости, јер је онда „с нама Бог.“ Још нам св. апостол Павле препоручује *мач духовни*, који је ријеч Божија, што обара сваку лаж и неправду, долазила она ма са које стране и бранила ју ма какова сила и снага. Апостоли Христови, мачем тим наоружани, савладали су онолике свога времена тешке незгоде, и оставили иза себе цркву Христову онако велику и јаку.

И на нама је, благочестиви Христијани, да мачем духовним војујемо за Христа сви, но мач тај да окрећемо понајприје противу себе самих, противу властитога срца свога, и да убијамо у њему сваку страст, сваку нечисту жељу, лијеност и немарност, сујету и свако уживање грешно, а по томе и недозвољено.

И кад најприје ослободимо себе од гријеха, онда ћемо лако моћи и друге ослобађати и спасавати, јер смо онда ми с Богом и Бог је с нама, а онда је и побједа наша сјајна и сигурна.

Дао Бог, благочестиви Христијани, да у борби нашој за добро наше и спасеније побједимо што прије и сигурније, и да тако прославимо што достојније и Рождество Христово, и Богојављење Господње и све по реду православне српске цркве наше Празнике, као синови Божији и насљедници Његови кроз Исуса Христа. Помогао нам у то име Бог, и честит Вам био Божић, и сретна и у свему напредна била Вам нова година. Амин.

У *Пакрацу*, пред Божић 1894.

Горепоменути смирени Епископ

М и р о н.

ОДЗИВ ФОНДУ СВ. САВЕ.

„Зар ти незнаш наше даваоце?“
Његош.

Кад би се за успех у јавним народним пословима искало само одушевљења и пожртвовања на речи, ми Срби морали бисмо бити

први и најсрећнији народ на свету. Ну пошто ово потоње нико не може с разлогом тврдити, биће да поменута средства не условљавају никакав трајни успех, нису погодна за стварно унапређење нашег народног живота, нити у оп-

ште, нити у појединим његовим установама.

Тако и јесте. Искуство доказује неоспориво, да успех, по буди којој работи људској, зависи испред свега од свесног уважавања стварних прилика и њихових неминовних последица.

Други, и не мање важан услов, за успех лежи у сталном и одлучном раду у одабраном правцу.

Што ми ово потакосмо, и то баш сада и на овом месту?

За то што се на конкретном примеру поново доказало, да ми Срби за наук искуства немамо ни уха ни очију.

У чему се то посведочило?

У ствари, која се нас свију подједнако тиче, око које смо сви звани порадити, само што је баш у овоме, у раду, на делу, мало одабраних.

По среди је наша српска вероисповедна народна школа, и њеном обезбеђењу против сваке опасности намењени фонд св. Саве.

Нећемо да говоримо о значају српске вероисповедне народне школе по Српство и православе у опште, а посебице по наш народ овде и баш у садашњим приликама. То би значило излазити са свећом на сунце. Кома пролетњи проглас наше највише власти школске и у томе није очи отворио, тај ће остати слеп до века, јер просто не ће ништа да види.

Друго је, о чему ми овде хоћемо да проговоримо без околиша, како то светиња ствари потражује безусловно.

Мислимо одзив наших народних слојева, а испред свију народне интелигенције на пролетњи вапај нар. цркв. Школског Савета у ствари потпоре по св. патријарху Георгију заснованог, у добар час, фонда св. Саве.

За који дан биће година дана, како је за будућност школе народне забринути архипастир наш прегасо, да својим узоритим делом: обилатим прилогом од десет хиљада форината покаже свакоме, шта му ваља чинити.

Па како стојимо данас, након пуне године?

Давно је како је песник народни пророчким гласом завапио:

„Дижите школе, деца вас моле,
„Јер биће дана, ал' неће среће,
„И биће људи, ал' Срба неће.“

Од тада слушала се ова тужалка стотинама пута, по разним јавним састанцима, али је обично на томе, при декламовању, и остајало од год до год све до дана данашњег.

Безброј пута слушали смо изреке: „Чија школа, оног и будућност“; онда: „У школе уложен капитал носи најбољу камату“; даље: „Школа је врело народне образованости и културе“ итд. итд.

Ну кад год је од речи требало приступити делу, кад год је лепе изреке ваљало материјалном жртвом поткрепити, тада су мал' да не редовно замуцала па и посве занемала она уста, која се иначе преливаху звучним родољубивим саветима. А она јуначка десница, која се на речи силовито креће, не само од Пеште даж до Црне Горе, него унакрст земнога шара, та је пред материјалном жртвом толико се уздрхтала и тако изнемогла, да не бејаше у стању посегнути ни до својег сопственог џепа!

И тако би и остаде све до скоро. Певало се, декламовало, саветовало и јадало, док данашњи, по милости Божијој и вољи народној св. патријарх Георгије, узоритим делом својим: оснивањем спасоносног по цркву и народ фонда св. Саве, свима и свакоме не довикну: доста је било певања и кукања, пођите за мојим примером!

Па шта би? Како се очитова наша српска и православна свест, наша савест, наше родољубље, наш самопрегор, чиме се у живој и писаној речи тако често и тако радо хвалишемо? Како потврдисмо ону по хиљаду пута рецитовану:

„Треба хтети, треба смети,

„Пак да видиш куд се лети!“

па и ону другу:

„Кад извесни купце час,

„Зови само ево нас“ —

како засведочисмо та и слична уверења овде, где се за име, језик и веру, за тај по речма Тодора Павловића „извор среће, славе и чести“ наше од нас траже само материјалне жртве?

Ено свему томе огледала несумњива у оном месту Божићњег поздрава архипастирског, где св. патријарх Георгије, с болом у души, очитује дословно:

„Но како ми Срби на жалост скоро сваку ствар, па макар та и најбоља била, сасвим олако и равнодушно узимамо; тако је и дирљивим али уједно и очајним слогом написани проглас М. Шк. Савета, као што дојакосњи резултат прилога показује, остао глас вапијућег у пустињи, на грдну срамоту васцелог народа нашег, са чега и нема изгледа, да ће

тај фонд скоро благодетно дјејство своје отпочети, ако му се што скорије и обилатије у помоћ не притече, а овамо нам толике школе народне стоје на ивици своје пропасти“.

Може ли бити жалоснијег, срамнијег, и јаднијег доказа за несвест наше народне интелигенције у првом реду?

Како је оно пророковао народни песник:

„Јер има ли црњег срама и стида
Нег чеду своме не дати вида?“

Па шта учинисмо у потпору делотворна рада светог нам патријарха Георгија, који фондом св. Саве Српчади нашој, будућем српском народу, хоће да осигура тај српски и православно вид?

Ништа, или таман колико и ништа!

А поступи смо тако ми потомци оних наших славних предака, који за крст и име на коцу душманском издисаху! Ми се тим нашим претцима дичимо, а сами смо див-јунаци на језику а сиње кукавице на жртви, ма да се од нас не иште живот, као од наших предака, него да жртвујемо један део свог цепа!

Може ли бити јадније прилике ето од ове?

Да би претци наши могли устати, одрекли би нас се на мах и проклели би и потоњи наш траг, кад би учили, како се у нас за име, веру и језик само лепе речи просињу, а уз то и чаше празне, док већ од голе материјалне жртве за светиње народне, огромна већина безобзирце узмиче.

Ми смо одмах иза родољубивог прогласа нашег нар. цркв. Шк. Савета у листу овом рачуном доказали, да ми можемо помоћи не само оним школама, које су у опасности да се са материјалне немоћи угасе, него да можемо у доста кратком року и фонд св. Саве толико појачати, да његовим приходом помогнемо сваку потребну школу, па да ове и тамо подигнемо, где их данас никако нема. Али смо већ тада нагласили, да ћемо то све само тако моћи остварити, ако престанемо бити дотадашњи Срби, те, прекањени слешке своје родољубље и свест своју трајним прилозима фонду св. Саве, одмерени према снази сваког од нас, потврдимо и осветламо.

Или би ко хтео рећи, да је рачун што га ми тада постависмо, буди у чему претеран, да наши предлози прелазе снагу свију нас и сваког појединог?

Ми бисмо на такву тврђњу одговорили под-

робно, јако би коме дошло у памет исту поставити.

Овде стављамо за сада само ово питање: великодостојнике црквене и богатирице мирске, а тако исто и манастире, општине црквене и политичке, као и новчане заводе и друге задруге за сада на страну, питамо: може ли ко с разлогом тврдити, да у народу нашем у овој држави нема бар три хиљаде, то породица, то појединих лица, која би од године на годину могла једно на друго рачунато по 5 фор. у фонд св. Саве уносити, без да са тог дара буди икакву оправдану потребу своју иоле осетно скуче? То нико не може доказати, а тиме је јасно посведочено, да бисмо олако могли сваке године скупити не само годишњу потпору сиромашним школама, него би већ од тих приложника остало доста за множење фонда св. Саве.

Па где је и на чему је запело?

Запело је на нашем немару, нашој несвести, нашој страначкој тесногрудости, заслепљености, злоби и инату. За инат се Марко потурчио, а у нас је данас куд и камо више од једнога Марка, којем је инат и смер и средство рада у животу!

Да је одиста са овде наглашених узрока запело, за то имамо на све стране и сувише доказа.

Зар није немар и небрига, кад на очиглед чињеници, да је наш нар. цркв. Шк. Савет свој проглас, осим јавним гласилима, разаслао још и општинама, свештенству и учитељству, па и појединим виђеним синовима народним, а сад се чују гласови како овај и онај о фонду св. Саве и његовом смеру поготово ништа не зна?

Може ли се узети као извина, кад један или други одговори, да није приложио за то, што не може дати колико би хтео, а мање га је стид, и што га нико није позвао на прилагање?

И овај је разлог посве танких ребара. Ко не може већу своту, какву би хтео, од једном дати, нека даје мање редовне годишње прилоге. Главно је, да се прилаже, јер од жеље нико, па ни школа, не може битисати. Стид је и срамота ништа не учинити, већ и за то, што зловоља такав поступак употребљује као бусију за своје злогукне подвале. А кад знамо, да је Шк. Савет јавно позвао на прилагање, онда прија-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тељу народне ствари не треба другог позива, нити он може рећи, е не зна коме прилог свој да пошље.

Не стоји ни то, да је наша материјална снага тако клонула, да не можемо према позиву Шк. Савета своју дужност вршити.

Од свуда се истиче и признаје, да је потпора сиромашних наших народних школа наша прва и најглавнија данас брига и потреба. Па кад је тако, онда је и потпора одржању тих и других школа народних посвећеног фонда св. Саве наша најсветија дужност. Испред рада у том правцу морају устукнути све друге мање хитне праве и назови потребе. Да ових потоњих има не само у нашег женскиња него и код мушких, то не морамо доказивати. А јадна је одиста она свест и оно родољубље, које у корист опстанка српске школе не може да се одрече које чаше пива или вина, које цигаре, и других још незнатнијих потреба. Зар је потреба, да млада Српкиња, друго да не помињемо, на српској беседи, па већ и на читаоничкој забави, за једно вече утроши на разноврсне производе крпарске и друге индустрије чивуцке толико, да би годинама могла прилоге давати фонду св. Саве?!

Ради ли таква мушка и женска омладина — а и остарина — у духу Ђенија српског, који је на уста песника народног кликнуо :

„Помози бабо, помоћ' ћу и ја

„Да српско име јоште просија“ — ?

Зар не би достојније и српске кћери приличније било, да Српкињица међу себи равнима засија својим душевним врлинама, а један део лукузу ускраћеног новца да на сирочад српску у родитеља својега испроси речма песниковим :

„Не дај их бабо у просијаке!“

Ну чему да ређамо, што свако и без тога и види и чује, дакле и зна? Помоћи можемо, само ако усхтемо. Ко не ће, наћи ће за то вазда празних изговора. Силом глувога узалуд је молити.

На прагу смо празника светитељева, чије име носи по св. патријарху Георгију заснована установа. За који дан васколико ће Српство по ново да прослави успомену првог српског народног учитеља. Ето најлепше прилике, да још за времена сви листом, мало и велико, мушко и женско, сиромаш и богат прискочимо у помоћ народној нам школи вероисповедној. Јер нестане ли ове, изгубиће и светосавско славље свој значај и своје знамење. Учинимо ли према фонду св. Саве своју дужност, тада, али и само тада, моћи ћемо светла лица очи к небу и св. Сави подигнути, и само тада моћи ћемо весела срца и мирне савести отпојати :

Ускликнимо с љубављу светитељу Сави!

β. γ.

Чаю воскресенїа мертвыхъ.

Духовна и душевна владавина фарисејска надживела је политичку самосталност јудејске државе; и у време кад се појавио Исус Христос, бејаше сво уздање народно у Фарисејима. све и сва је од њих очекивао и ако су се Садукеји много строжије придржавали закона и правце од њих. Христос је жестоко напао на Фарисеје. Јеванђеље нам их приказује као притворице и лицемере, који не гледаху на срце већ само на форму и спољашност. Држећи се грозничаво строгости слова закона, а веру идентификујући са спољашњом обредношћу, као што је то у опште и цео народ јудејски после вавилонског ропства чинио, морали су пасти у лицемерство и притворство. Дочепавши се власти и игемоније у народу и Фарисеји се

полако почеше кварити и искварише се, као што се — на жалост — обично дешава и бива. А како се опет Садукеји слабо придржаваху закона, а и слабије га разумеваху — што им и сам јудејски историчар Јосиф пребацује, — то они ако и не беху лицемерци, падоше у слободоумњаштво и епикурејизам.* Фарисејство се дакле искварило само од себе; и што је доспело дотле, да се под фарисејством подразумева лицемерство и притворство, томе су сами криви, никако пак нападај Христов на њих, јер је тај нападај природна последица самог религијозно-моралног

* Христос је опомињао своје верне да се пазе и чувају не само фарисејскога, него исто тако и садукејскога учења.

закона. Истину у хатар мора се признати, да се и међу Фарисејима нашао по који племенитији изузетак, као што беше на пр. Павле, до свога обраћења у Хришћанство, који се и дотле трудио свом снагом и чистотом душе своје да послужи Богу праотаца својих; само је жалост што таквих врло мало беше! — Христос је напао на Фарисеје и њихову партију свом жестином већ и тога ради, што они сматраху само јудејски народ за народ, а сав остали свет — ни за што; те према томе да су и сва пророчанства, пророци и патријарси ту једино и искључиво јудејскога народа ради, нити су дозвољавали да се божанствена наука и откривење и по осталом свету распростре. Управо тога ради и јесте у хришћанство обраћени Савле постао понаособ апостол јазичнички.

Но при свем том што се Садукееји придржаваху, и то строго придржаваху старог народног предања, у коме као да се слабо налази трага вери у васкрс мртвих, ипак се не може утврдити, да цео народ јудејски неје веровао у васкрс мртвих, јер се — као што већ споменусмо — мора констатовати, да су и сами Садукееји, управо на основу тога народног предања веровали, да ће ипак неки и неки мртви устати из својих гробова т. ј. ускренути. Вера дакле у васкрсење била је по целом јудејском народу распрострањена. О томе нам пружа најлепша доказа св. јеванђелист Матеј. Приказујући у глави XIII. у причама и упоређењима цркву и моћ речи своје, наставља у глави четрнаестој дословце овако: „У то време дође глас до Ирода четверовласника о Исусу (т. ј. о науци и чудесима његовим); и рече слугама својим: то је Јован Крститељ; он устаде из мртвих и зато чини чудеса“. Затим јеванђелист потанко описује смрт Јована крститеља: „Ирод је био ухватио Јована, свезао га и бацио у тавницу ради жене Филипа брата свога. Јер му говораше Јован: не можеш ти ње имати. И шћаше да га убије, али се побоја народа, јер га држаху за пророка. А кад бијаше дан рођења Иродова, игра кћи иродијадина пред њима и угоди Ироду. Зато и с клетвом обрече јој дати што-год заиште. А она научена од матере своје: дај ми, рече, овде на кругу главу Јована крститеља. И забрину се цар; али клетве ради и оних који се гошћашу с њим, заповеди дати јој. И посла те посекоше Јована у тавници. И однесоме

главу његову на кругу, и дадоше девојци, и однесе је матери својој. И дошавши ученици његови, узеше тело његово и укопаше га“.

Ирод је дакле видео својим очима Јованову одсечену главу и поклонио је као ударје за чаробну игру лепе кћери своје милоснице. Видео је такођер и како су ученици Јованови однели тело његово да га сахране. Па при свему томе, кад му дође до ушију вест о науци и чудесима Исуса Христа, узвикнуо је: „то је Јован крститељ; он устаде из мртвих и за то чини чудеса.“ Ирод је дакле веровао да је васкрсао и на ново се у истом оном телу појавио онај човек, кога је дао убити и кога је видео мртвога; а за њега тек не може нико рећи, да је био лицемер или фарисеј, јер је познато, да је Ирод био један од најизображенијих и најнаучнијих владалаца свога доба.

А прочитамо ли и шеснаесту главу матејева јеванђеља, наићи ћемо на ове речи: „А кад дође Исус у околине Кесарије Филипове, питаше ученике своје говорећи: ко говоре људи да је син човечији? А они рекоше: једни говоре да си Јован Крститељ, други да си Илија, а други опет Јеремија или који од пророка“ (13—14.). — Тиме су ученици Христови дали најбољи доказ, да су Јудеји веровали у васкрс извесних покојника. А где се налази вера да неке и неке личности васкршавају и по ново се у свету појављују, ту логично мора бити и вере у опште васкрсење мртвих.

Но вера у опште васкрсење распрострањена је по целом свету тек кроз хришћанство. То се могло догодити тек помоћу божанствене чудотворности хришћанства исто тако, као што се догодило и са догматом о бесмртности душе, што је признао и сам Волтер говорећи: „са Христовим доласком на свет дошла је и вера у бесмртност душе“. Распрострањење веровања у бесмртност душе спада у прва и највећа чуда хришћанства. Али усадити у срца људска непоколебиву наду да ће сви људи устати с телом својим по ново живи из својих гробова, и то као догмат учврстити и по целом га свету распространити, — заиста је много веће чудо; с вером у бесмртност душе своје човек се врло лако и брзо спријатељио, јер је прво и прво постулат здравога разума, а друго на то га је гонила сама његова природа, којој је та вера урођена; али вера у **воскресеніе мертвых** ипак

не је тако лако појмљива, нити схватљива.

Хришћанство је пресадило у народ како веру, тако и чврсту наду у то превелико чудо свемогућег Бога. Христос проповедајући људима о царству Божијем и о будућем славном свом доласку, објавио је људима не само то, да ће тада наступити вечити живот, већ да ће и сва тела људска ускрснути из својих гробова, пред суд његов изаћи и за тим — према заслугама — или ући у небеско царство вечите славе, или пак бити бачени у огањ вечни. Та реч Спаситељева ухватила је одмах чврста и непоколебива корена у срцима људским, што служи као најбољи доказ, да је Божанственога порекла. А најбољи доказ за њену Божанствену истинитост налазимо у васкрсу самога Христа Спаситеља. **Воскресеније Христово** бијаше његовим Апостолима, као и свима древним хришћанима, а и данас служи целом Хришћанству као најчвршће јемство оп-

штег будућег васкрса свију људи, а уједно уз мученичку смрт Спаситељеву на крсту, светлим средоточијем вере хришћанске.

С тога се у целом светом Писму новогав Завета и не наводе за то нигде и никакви докази човечјег разума, већ се просто приказује као неопходан постулат веровања нашег у Исуса Христа и на тој основи успостављенога вечитог опћења с Њиме као царем људскога живота.

А каква ће бити тела наша после општег васкрса из гробова, о томе нам је објавио науку св. апостол Павле, којом нас уверава, да неће бити материјалног, које трулежи подлежи, већ да ће бити духовног, небеског састава. Неће дакле бити оно исто које је у гроб положено и које се тамо у прах и пепео претворило, него ће му оно послужити зачетком, као оно у земљу бачено семе из кога ће нов плод нићи.

(Наставиће се.)

„НЕМАЊИНО БЛАГО“.*

У бројевима од петка донела је „Застава“ неколико чланака под вапијућим насловом: „Куд се дева Немањино благо?“ — Читаоци „Заставе“, а нарочито они, којима су намењени бројеви од петка, јамачно су још много мање обавештени о предмету, који се ту расправља, него што је сам г. писац истих чланака. И они ће сигурно у својој необавештености поверовати и необавештености онога, који их тобоже хоће да обавести. Повероваће, јер то стоји штампано у „Застави“, а јер друго ништа не читају.

У поменутиим чланцима напада писац управу српских народно-црквених фондова, а на темељу „Извештаја о стању срп. народно-црквених фондова и фондација за 1893. год.“

Пре свега примећујемо, да саборски одбор испитује рачуне српских народно-црквених фондова, па их документарно полаже народу прописаним путем, т. ј. заступству народа — српском народно-црквеном сабору, који рачуни по §. 19. тачка 10. саборског устројства — „имају се, пре отправка заглавног решења, поднети председнику угарско-краљевског министарства ради надзора, да ли су у складу са прорачуном сабора, и да

ли је преглед (revisio) у формалном погледу правилно обављен?“

То, што је писац „Заставе“ имао пред собом, нису документима обложени рачуни српских народно црквених фондова и заклада, који би му могли дати јасна сазнања о суштини ствари, него је имао само *извештај о стању истих*, где се дакле мртвим цифрама казује стање тих фондова 31. децембра 1893.

Из поменутог извештаја не може се видети и сазнати оно, што писац на силу Бога хоће да види и сазна, те је наравно, да ће проћи баш као и она „ришћанска господа пред белом Грачаницом црквом“, што су дигли грају: „Куд се дева Немањино благо?“ Напред примећујемо, да пишући ово, немамо пред собом односних бројева „Заставе“ те ако би што превидели, или преко реда споменули, то молимо г. писца да извини.

Љуто се управи фондова, саборском одбору, уписује у грех, што замашне фондовске готовине нису што више смештене у хипотекарним зајмовима. Допустиће г. писац, да када он онако неизмерно оштро оружје потеже противу једног тела, као што је саборски одбор српског народно-

* Овај чланак приспео нам је још за 50. бр. од пр. г.; али га не могосмо до сада штампати.

црквеног сабора, под председништвом српског патријарха — да би се морало веровати, да је он потпуно уверен о ономе, што тврди, а то значи: да има у рукама потпуне доказе својим тврдњама.

А међутим, јасно је као дан, да он тога нема, јер де нека нам каже, колико је за ово две, три године тражено хипотекарних зајмова, колико је одобрено, колико је фактично исплаћено од тих дозвољених зајмова?

Наравно да г. писац то касти не може, а не може зато, што нема у рукама односне списке фондовске, нема уручбеног записника и т. д.

То се не може видети, па није могао видети ни г. писац, из фондовског „Извештаја“, него шта је? Он то тако преврћући извештај, суди и мисли! Што поменути г. писац то тако суди и мисли, то не би имао нико ништа против, да је он то нагласио, навео и питао управу шта је у ствари, но г. писац начини од те сумње уверење, те му се причини, да је то баш тако, као што он мисли, и занесе се да рече, да управа није савесна, да је саборски одбор учинио „атентат на просвету“!! Е ту сте, господине, забрадили! Јесте ли ви при себи? Шта ви мислите да овај, или који му драго саборски одбор, ради народу о глави?! Какав атентат на просвету? Чег ради?

Зна ли, г. писац „Заставин“, да је саборски одбор икога одбио, који је тражио зајма и узмогао пружити прописану сигурност?! О томе постоје списи, па се зна, шта је и како је, а ако то г. писац случајно не зна, то из тога не излази да нико не зна, него излази то, да он није требао писати о ономе, што не зна.

Кад се дакле не тражи толико хипотекарних зајмова, колико би могли фондови издати, шта је онда боље, да ли да тај новац у благајници бесплодно лежи или да носи 4 и $4\frac{1}{2}$ %-а?

За тим говори г. писац о неприкосновеном и клирикалном фонду, па срањује, како су главнице истих смештене, те налази, да се неприкосновени фонд протежира, јер нема толико државних папира колико клирикални; али нити може, а кад би могао не би хтео да види, да та разлика лежи у томе, што неприкосновени фонд потражује од црквених општина, од народа дакле, стотине хиљада неплаћеног верозаконског приноса и саборских трошкова, који том „протекције уживајућем фонду“ не носе за толике године ни новчића камате!!

Погледајте још једаред рачун тога фонда, па ћете се о наведеном потпуно уверити.

Што ви о томе, г. пишче, не говорите? Што не позовете народ, да својој дужности одговори, па да се скупе саборски трошкови, да се сабор састане, који ће прегледати рачуне онако по вашој вољи?

За то немате петље, јер се бојите за своју популарност, него му ласкате и заводите га, кључајући га дражећим чланцима, у којима расправљате предмете о којима сте најмање обавештени!!

Па кад је то тако, кад необавештен човек хоће још необавештенијег да обавешћује, то обично избијају на површину такви појави, који су у нас давно на дневном реду, где нико није поштован; где нико нема ауторитета, те се подижу и истичу они, који би у здравим околностима били за шкарт. — Ти и такви људи понајвише дижу хуку и буку, јер само тако у некој срци, у некој екстази, могу да говоре; кад су присебни, они не знају ништа.

Тако је писац стигао до школског фонда, па да видите, шта је ту починио. Ту је пронашао, да школски фонд има преко 50.000 фор. државних вредносних папира, а приход од купона износи једва 445 ф. 60 нов.; па ни пет ни девет, него удри на зарму, како купони нису у време сечени, па ни укасирани! Колика је штета?! Ко ће ту штету накнадити?! и т. д.

А знате ли ви, г. пишче, зацело, да купони нису сечени, да нису уновчени, и смете ли се заклетити на то? — Не, господине, ви не смете, јер вама то није познато! Кад тамо, шта је у ствари? Овај леги братац не зна, шта је 10%-на аукта, те је и ову стрица у вредносне папире и нашао преко 50.000 вредносних папира!

Није ли то брука, господине, писати о ономе што не знате?!

Знате ли ви шта је аукта, чему служи и колико се врста води у фондовским рачунима?!

Не знате, господине, јер да сте знали, не би се тако срамотили!

Не знате, господине, јер би и опет имали прилике, да позовете народ, да те препарандијалне приносе, ту активну тражбину овога фонда уплаћује или бар камату да плаћа!

Шта ћемо с вама, господине, шта управ и можемо, јер противу таквих и вама подобних, борили су се и богови узаман!!

Е па тако насрћете тамо и амо, па сте запели и за фонд манастира Гомирја, где вам се

чини мала камата од вредносних папира, а кад тамо, у г. 1892. дигао је исти манастир зајам од 5000 фор. који се отплаћује отписом камата на рачуну купона вредносних папира истога фонда.

Тако је и код Зелићеве закладе у г. 1887. судским путем истеран један зајам, па унесен у фондовску богајницу, а рачуноводство не имајући приликом пријема готовине потпуна извешћа, зарачунало је велики део готовине на отплату камата одоцњења, место да је покрило главницу, што је у прошлој години исправљено, о чему се може свако уверити, ко има при руци извештај од г. 1887., јер ће тамо наћи, да је примљено 738 ф. 49 н. камате одоцњења.

Чега ту има страшног?

Запели сте о тако звану писарину, а њена је судбина решена на сабору 1892. г. са мировинском уредбом, — те ту престају сокачки разговори.

Споменули сте и приход земље у Кулину, а потражите „Заставу“ од г. 1892., па ћете и тамо наћи да је Његова Светост патријарх Георгије купио ту земљу од фондова, па је поклониле кулиној црквеној општини, а приход који је у извештају од год. 1893. исказан, јесте враћен порез, јер поменута општина ступила је у посед земље месеца октобра, а фондови су платили порез до краја године, те је ту диференцију општина вратила.

Ви све то, господице, не можете знати, а

кад не знате, што пишете којешта и ружите друге људе?!

Извештај се није упуштао, нити се може по својој природи упуштати, у предмете дубље, него је само представио рачунско стање. А то и јесте само задатак таквог извештаја.

Буни вас и привремени рачун, па онда и ви њиме буните друге, по чему се види, да је вама позната омиозна природа таквих рачуна код неких новчаних завода, па држите, да је и фондовски привремени рачун такве природе, а ту се варате. — И код фондова има и мора бити издатака, који чекају свој коначни обрачун.

Е, ал шта ћемо, кад све то г. писац „Заставин“ не зна. А у незнању се свашта чини. И у томе лежи узрок, да писци њему подобни ретко мисле на последице, те се код нас пише на дохват, дражи се народ у залуд и кад треба и кад не треба, те је последица тога та, да је народ већ оуглао, а ако није, он ће оуглати, те ће изгубити вере у озбиљност таквих чланака и неће се одазвати можда у критичним временима.

Као што се са малим новцем не може велико што купити, тако се са малим знањем не може велико што ни мислити, јер да је г. писац „Заставин“ то кадар, не би чинио тако грубе погрешке, као што их почини у прва своја три чланка, која смо до сад прочитали.

Гете има право кад каже:

„Es ist nichts schrecklicher als eine thätige Unwissenheit!“ —

ИЗ ПРОШЛОСТИ.

Допис српског банатског намесништва у Темишвару писан епархијској конвисторији у Карловце, и одговор патријарха Јосифа.

II.

ОДГОВОР.

Дописом од 9. септембра 1853 бр. 14.133. стављено ми је до знања, да се постојећи закони о одношају римокатоличке према источно-православној цркви и превисше наредбе много пута пренебрегавају и не решектују од стране чланова православне цркве. То би се већином догађало:

1. При васпитању деце из мешовитих бракова.
2. При прелазу из римокатоличке у источно-православној цркву.
3. При венчању Римокатолика у источно-православној цркви.

4. При венчању странаца у источно-православној цркви.

5. При венчању још малољетних лица.

6. При прелазу из источно-православне у римокатоличку цркву.

Ја гајим највеће уверење, да Конвисторије источно-православног обреда у вршењу своје службе не прекорачују никада законитих граница у погледу предмета, што се тичу религиозних прилика других вероисповести; у тој претпоставци осећам да имам право тим више, у колико религиозне ствари моје цркве стоје под савесном и будном контролом државних власти, а чиновници, са свим поуздани, приступају нај-

већом тачношћу и опрезношћу свршавању оних религиозних ствари, што се тичу других хришћанских конфесија, нарочито римокатоличке цркве.

Али се не да порећи, да је врло растегљиве природе, да се самовољно тумачи државно законодавство, које се тиче међусобних одношаја хришћанских вероисповести и које ове нормира. Овако стање даје врло често прилике силнијем и јачем, да слабијем или мање заштићеном, као оно вук јагњету у причи, припише такве ствари, на што овај није ни помислио или које су при хладном суђењу са свим законите природе.

Нећу тражити за ову тврдњу примера у далекој прошлости, ја ћу навести само један пример, што је мени и вернима источно-православне цркве још у врло свежој, али и сувише непријатној успомени. Када је Његово ц. кр. апостолско Величанство премилостиви цар Фердинанд I. превишњим решењем од 21. фебруара 1846 допустити изволео, да се протегну наређења Ш-ег чланка¹ законског § 5—11 земаљ. сабора од год. 1844 и на верне источно-православне цркве, и кад је мени у Бечу дошло до знања о тој превишњој одлуци, ја сам као врховни старешина и архипастир ове цркве на све епископе послао своје циркуларно писмо од

¹ § 5—11 Ш зак. чл. од 1844 гласе: § 5. У погледу римокатолика у ма коју евангеличку вероисповест, одређује се:

§ 6. Ко жели да пређе, мора ту своју намеру пред два сведока, које сам избере, своје дотадашњем свештенику изјавити.

§ 7. После 4 недеље од прве изјаве, има ту предста два сведока, или пред друга два, која сам избере, по ново изјавити, да остаје при својој намери.

§ 8. Прећи намеравајући, има изискати од свештеника, коме је пред два сведока у двапута изјавио своју намеру, да му изда сведочбу о тој својој двапуташњој изјави.

§ 9. Ако му исти не би ма из ког узрока хтео издати сведочбу о његовој првој (§ 6) и другој (§ 7) изјави, могу му онда и о првој и о другој изјави издати сведочбу она 2 сведока, пред којима је своју намеру о прелазу изјавио.

§ 10. Прећи намеравајући дужан је добивене на основу §§ 8 и 9 сведоче показати свештенику оне вероисповести, у коју намерава прећи и тим је прелаз свршен. Без тих сведоцаба не може се прелаз обавити.

§ 11. Догодивше се прелазе дужни ће бити надлежни епископи преко кр. угарског местозаступног савета, сваке по године знања ради доставити Њег. Величанству“. (Види по том опширније у делу: О одношају узаконених хришћ. вероисповести у Троједници, од Д. Руварца. Земун 1890.) Овај закон важи и данас за нас у Троједници. Прев.

21. фебруара 1846² (разуме се по Јулијанском календару); исто сам (писмо) поднео на увиђење и одобрење високом министарству, од њега добио дозволу да се штампа у државној штампарији, и ово циркуларно писмо са знањем највиших државних органа разаслао епископима за дијезе тек онда, када је поменуто превишње решење већ било одаслао из канцеларије ондашњег кр. угарског намесништва на подручне власти. Многи од римокатоличких бискупа не нађоше у овом мом циркулару само преухитреност публикације него и по римокатоличку цркву опасно запостављање и ударише у велику вику и запомагање, тако да се висока влада наша побуженом, и ако претходно мене није ништа запитала, да предложи Његовом ц. кр. и апостолском Величанству, да изда ону превишњу резолуцију од 4. јуна 1846 која ме због преухитреног као неовлашћеног протузаконитог обнародовања превишњег решења од 21. фебруара 1846, због погрешног и лажног тумачења и дрскости etc. etc. потвараше. Ова превишња одлука продрла је у све политичке слојеве државне управе све до најнижих општинских власти, међутим виши владини органи, вођени чувством правде, не хтедоше предвидети, да ће ова наредба заболети дубоко мене и моју цркву.

Ја сам пре штампања и издавања мог горепоменутог циркулара од 21. фебруара 1846 (по старом календару) гледао да добијем дозволу од председништва високог министарства тим пре, у колико сам погледом на старија законодавства добро знао, да има да влада нејасност и тама што се тиче закона, који се односе на прилике моје цркве. Осим поменутог одобрења највиших државних органа бијаше још један други јак импулс, да сам ја могао а и требао издати своју енциклику. Политичка бура у Галицији у г. 1846 и угарски опозициони дух опомињао је, да треба порадити на том, да се у оно доба учврсте и ојачају у грађана лојални осећаји. Изједначење источно-православне цркве са евангеличким конфесијама у Угарској бијаше заиста најзгоднији тренутак, да се верни моје цркве утврде овим превишњим актом правде у верности и оданости и да се упозоре, да се с гнушањем клоне демагошког ровења.

За праведан или неправедан рад не остаје

² Исто писмо као и ниже поменута резолуција налази се у поменутом делу од Д. Руварца, што је вредно прочитати. Прев.

дужно провиђење. Ја и моји верни добили смо, ако не директно, а оно ипак индиректно праведну сатисфакцију. Јер смо у оно опасно доба од г. 1848 – 49 видели неке од оних људи, који бијаху виновници превише одлуке од 4. јуна 1846 и мога неправедног бола и увреде, како дрмају издајничком руком главне стубове превишег престола и за тим срамно падају.

Са свим исте природе, као и овај описани

(Свршиће се).

Нова година на двору српског Патријарха Георгија.

Од старих времена још уобичајено је и уређено, да се манастирски настојатељи, о новој години и о Томиној недељи, прикажу и поклоне својој поглавици и старешини.

Па и ове године не пропустише г.г. настојатељи тај лепи и старински обичај а испунише своју дужност, те се у лепом броју искупише у Српски Сион, у двор Његове Светости, св. Патријарха, да му поздраве нову годину и да му се поклоне.

Настојатељи су приступили Његовој Светости предвођени г. архимандритом хоповским И. Дошеном, који је лепим речима поздравио Његовој Светости нову годину, и високо одликовање од витешког владара Црне Горе. Поздрав јасно говори о верности и оданости према Његовој Светости Патријарху. Св. Патријарх је љубазно настојатеље примио, на поздраву им се захвалио, и с њима више од 1 сата провео, очински саветујући их, и распитујући се од појединих о стању манастира, упутио их да сходно живе чину и позиву своме. Нарочито их је упозорио на немилу околност, која спречава развитак економски, а та је немилост околност велики дугови манастирски, у којима се огледа врхунац немара и нерада по тим светим задужбинама српским у прошлим годинама. Са болом у души признати морамо, рекао је св. Патријарх, да је данас жалосно стање манастирског фонда, но да је то жалосно стање створено прошлих година под настојатељима, које данас гроб покрива, под црквеним поглавицама који су отишли Богу на истину. Па и ако су данас године много рђавије, а дације безбројно нагомилане, ипак добрим и марљивим настојавањем, штедњом и савесном управом могу и морају се ти стари дугови отплаћивати, куће и цркве оправљати. Између

пример, биће и оне тужбе, што су изазвале отпис високог министарства просвете и јавне наставе од 20. августа 1853 бр. 2074. Јер присталице уније „per fas et nefas“ силом, застрашивањем и преваром раде на ширењу уније и труде се, да ју висока државна влада неоснованим тужбама против измишљених незаконитости од стране чланова источно-православне цркве у животу одржи.

осталог упозорио их је св. Патријарх и на то, да се књиге манастирске тачно воде, да се рачуни на време шаљу, и да сваки манастир, у колико му стање материјално допушта, треба да приложи на „фонд св. Саве“ који је основан ради школе српске, ради просвете народне!

Затим је служена св. литургија коју су богослужили: г. архимандрит Змејановић, протосингел Никодим Лемајић и игуман раванички. На благодаренију била је присутна и Његова Светост, са осталим настојатељима и свештенством. За тим се у трапезарији резао „Божићни колач“.

Сви настојатељи, као и протосингел и професор М. Шевић, Петровић и проф. Зеремски били су, као гости, код Његове Светости на ручку.

За ручком је св. Патријарх здравио у славу Бога и св. Василија, као покровитеља монашког чина, те и свима настојатељима. Г. архимандрит Дошен наздравио је Његовој Светости.

Но сад је тек наступио један моменат, који не треба да прећутим, а који нам сведочи, да имамо будних чувара светих задужбина, одушевљених бораца за име српско и православије и у редовима смиренних монаха!

Здравицу пуну одушевљења, синовне понизности и оданости, српског поноса и осећаја, изговорио је високопречасни господин архимандрит *Змејановић*. Говорио је о данашњој културној борби на пољу просвете, истакнувши Његову Светост као умног и мудрог вођу, који са успехом руши бедеме, који сметају развитку просвете. Цео народ треба да је уз така вођу, чије срце бије за добро народа, цркве, и милог имена српског. „Он од своје стране, рече, принаша на олтар просвете, у „фонд св. Саве“ 200 форината, и половицу своје плате као надзор-

ник нар. цркв добара у износу од 600 ф., дакле у суми 800 фор.“

Г. архимандрит је погодио у жицу која разгрева груди и седих игумана, и добисмо дивну слику братске слоге, и видесмо пример одушевљења за свету ствар, јер овим редом г.г. настојатељи убележише своје прилоге од личне плате на „фонд св. Саве“:

1. Архимандрит крушедолски г. Гаврил Змејановић	800 ф.
2. Архимандрит хоповски г. И. Дошен	200 ф.
3. Протосингел Никодим Лемајић	50 ф.
4. Игуман кувездински г. ГенADIJE Поповић	200 ф.
5. Игуман привиноглавски г. Теофан Косовац	100 ф.
6. Игуман раковачки г. Спиридон Илић	100 ф.
7. Игуман јазачки г. Сава Орловић	200 ф.
8. Игуман бешеновачки г. Митрофан Павловић	100 ф.
9. Игуман раванички г. Емилијан Бајић	100 ф.
10. Настојатељ Мале Ремете г. Милутин Јакшић	100 ф.
11. Професор монашке школе г. Валеријан Прибичевић	50 ф.
12. Монах и актуар саб. одбора Георгије Марјановић	20 ф.
Свега	2020 ф.

Што се тиче прилога од самих манастира, како смо са поуздане стране дознали, поднеће свака управа одређену своту на одобрење административном одбору, који ће према кућевним околностима одредити прилог на „фонд св. Савски“ у годишњим одплатцима, или једанпут за свагда. Како чујемо Крушедол је одредио 2000 фор. а Гргетег је већ послао 1000 фор., а Беоцин 1000 фор. Остала пак г.г. настојатељи чији је долазак овог новог љета у Карловце био спречен, неће изостати од своје браће.

Са поносом бележимо ово, а то је утешна и радосна појава, која служи на част монашком чину. Не сме се изгубити из вида, да манастири унашају већ одређену своту за издржавање монашке школе у Хопову, да су купили штампарију, да више манастира пружају потпоре ђацима у гимназији карловачкој, а онда се и признати мора, да има и међу браћом монасима људи који схваћају свој позив, који хоће и у добу просвете и културног напредовања да живе за народ! . . .

Тако је ето прослављена нова година у двору српског Патријарха Георгија.

Срђа.

ЛИСТАК.

БЕЛЕШКЕ.

(Прилог на „фонд св. Саве“.) *Суботичка српска цркв. општина* у последњој својој одборској седници, на предлог свога врлог председника г. Миле Милосављевића, одредила је на св. савски фонд 500 фор. Г. Мила Милосављевић, мудро и топло разложивши племениту и узвишену сврху установе св. савског фонда; даље, напоменувши очинско старање, заузимање и материјалне жртве преузвишеног оснивача истога фонда господина патријарха српског Георгија Бранковића, — уједно је изјавио, да ће у ту сврху сам лично још и од куће до куће ићи и купити прилоге.

По одушевљењу, којим је говор г. председника попраћен, надати се, да ће Суботичани осим горње своте, још са доста знаменитом свотом притећи к „фонду св. Саве“. Евала таковом председнику и таковој свесној општини!

ЧИТУЉА.

(† Митрофан Букић) *јеромонах манастира Грабовца*, у будимској епархији, преминуо је 18. децембра 1894. у 76-ој години старости своје. Вечан му спомен!

(† В. Милан Марин) *српски народни учитељ и књижевник*, преселио се у вечност после трогодишњег тешког боловања у Голубинцима у 26-ој години млађаног живота свога. Покојник је учио гимназију у Карловцима а свршио је учитељску школу у Сомбору. Био је учитељ најпре у Марадику, а после у Голубинцима. Пок. Марин бавио се и књижевним радом — писао је приповетке из народног живота, које су излазиле у „Јавору“, „Стражилову“, „Босанској Вили“, „Бранику“ итд. Одабраније му приче изишле су г. 1892. у засебној књизи с натписом: „Из равнога Срема“. Био је вредан, одушевљен и савестан учитељ. Српски народ изгубио је у покој-

нику честита и вољна радника на просветном пољу.
Нека је вечна успомена прерано преминулом народ-
ном трудбенику!

I. Исказ скупљених прилога за „фонд Св. Саве“.

(Наставак.)

Рац Алмаш: 2 фор. срп. прав. цркв. општина, по 1 фор. г. г. Ђорђе Јанковић, Сава Вукајловић, 60 нов. г. Теофанија Коларовић, 50 нов. г. Ђорђе Миловановић, по 30 нов. г. г. Димитрије Вукајловић, Јерена Лаксан, Андрија Јожин, по 20 нов. г. г. Ђорђе Суботић, Михаило Суботић, Јефтимије Бурњацки, Смиљана Плавшић, по 10 нов. г. г. Живоин Тешић, Илија Сивонић, Ђурђија Вукајловић, Ђорђе Илић, Димитрије Раденковић, Јован Раденковић м.л., 5 нов. г. Марта Вукајловић.

Темшвар-фабрика: 5 фор. г. Марија Стојановић, по 2 форинта г. г. Јоца Бранкован, Тривун Бранковић, Иса Вукомир, Софија Дамајновић, Паја Јовановић, Стеван Јовин, Јелена Јвковић, Душан Јовановић, Милош Каракашевић, Евгенија Мирка, Ђура Д. Николић, Шандор Ненадовић, Никола Поповић, Глигор Поповић, Јулијана Ристић, Коста Стефановић, Јован Ободаш, по 1 фор. г. г. Шандор Арсеновић, Матеја Гигић, Димитрије Ђорђевић, Георгије Ђуровић, Коста Ђукић, Стеван Гавриловић, Мата Јанковић, Јулијана Јоановић, Шандор Живић, Таца Каракашевић, Софија Калиновић, Никола Калиновић, Петар Калиновић, Емилија Костић, Стеван Костић, Петар Костић, Ђока Логан, Сидонија Марковић, Васа Марковић, Катарина Поповић, Паја Петровић, Јоца Ристић, Георгије Савић, Ђорђе Шипош, по 50 нов. г. г. Ђура Александровић, Арса Драгшан, Петар Јожић, Ђока Лазаревић, Пера Манојловић, Димитрије Мишић.

Сириг: 10 фор. г. Макса Недељковић, 2 фор. г. Сретен П. Јовановић.

Деска: 5 фор. г. Лаза Старчевић.

В. Св. Миклуш: 2 фор. г. Јоца Мартиновић.

Вршац: 5 фор. г. Александар Стојадиновић, по

2 фор. г. г. Живоин Милић, Милутин Трбић, Јован Малушев, Димитрије Радовић, 1 фор. г. Голуб Петровић.

Ђур: 1 фор. г. Лаза Голубов, по 50 нов. г. г. Аркадије Раисав, Голуб Лазин, по 20 нов. г. г. Ђока Милитарски, Панта Поморинац, Софија Петровић, Благоје Кнежевић, Наталија Голубова, Сима Бабић, Мита Кнежевић, Стеван Бабић, по 10 нов. г. г. Пера Карабашевић, Велимир Лазин Јован Ленђер, Светозар Руњанин, Аркадије Руњанин, Манојло Кнежевић, Милан Кнежевић, Пера Јовичин, Величко Кнежевић, Милош Баицки, 6 нов. г. Милан Бабић.

Т. Бечеј: г. Јован Малетић 1 ком. деонице т. бечејске народне штедионице вредн. 40 фор.

Митровица: 50 фор. срп. есконтно друштво, 11 фор. скупио г. Глиша Николић капелан, по 10 ф. срп. прав. цркв. општина у Лежмиру, г. г. Дамај Јеврић, Јован Ј. Поповић, Никола Ј. Поповић, др. Влада Чобанић, Петар Кулић, 8 фор. г. Ђорђе Срећковић, по 5 фор. срп. прав. цркв. општина у Лађарку, срп. прав. цркв. општина у Илинци, срп. прав. цркв. општина у Бачинци, г. г. Јован Јеремић, Адам В. Драгутиновић, Ђока Крстић, Јован С. Мијић, по 4 фор. срп. прав. цркв. општина у Чалми, г. г. Ђока Коларовић, Коста Змејановић, Милан Симуновић, по 3 фор. г. г. Влада Обрадовић, Петар Аранички, Ђура пл. Милекић, Павле Панаотовић, Јован Секулић, Јован Костић, Спасоје Крстоношић, др. А. Рокнић, Станковић и Шљивовачки, Глиша С. Мијић, Ђорђе Петровић, Макса Прокић, по 2 ф. 50 н. г. г. Јован Апостоловић, Никола Ковачевић, Стеван Вукосављевић, Гедеон Вурдеља, по 2 фор. г. г. Стеван Бећаревић, Евгеније Ковиљац, Павле Николић, Драгомир Радошевић, Милош Узелац, Јован Месаревић, Глиша Вукајловић, Паја С. Георгијевић, Павле Баршић, Петар Јеремић, 1 ф. г. др. Стева Пајић.

Хопово: 10 фор. скупљено у манастиру по преч. г. Јовану Јеремићу.

Беоцин: 17 фор. скупљено у манастиру по преч. г. Јовану Јеремићу.

(Наставиће се.)

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

7 1-3

Овим се расписује стечај за *учитеља мешовите школе на овдашњим салашима*. Плата је истом 400 фор. у готовом новцу, стан у природи и 6 фор. у име паушала.

На ово се место могу само учитељи, а никако учитељице тражити.

Рок стечају траје 6 недеља од дана првог уврштења овога огласа.

Из седнице мес. шк. одбора од 1. Јануара 1895. год. држане.

Петрово-Село (Бачка) 4. (16.) Јануара 1895.

Милош Алексић

Панта Поповић

срп. нар. учитељ, перовоџа
м. ш. одб. и шк. управитељ.

парох, председник мес. шк.
одбора.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

8 1-1

Од стране српско-православне црквено-школске општине новосадеке овим се ставља до знања, да ће иста општина у смислу одборског решења своју кућу што лежи у Н.-Саду у хлебарекој улици под бр. 3 а уведена у гр. ул. вароши Н.-Сад бр. 795 а под старим 864 бројем путем јавне дражбе, а подједно и путем писмених понуда — оферата из слободне руке продати.

Лицитација ће се обавити дана 29. јануара (10. фебруара) 1895 год. у 3 сата по подне у канцеларији где се парохијал плаћа, до ког времена се и писмене понуде (оферти) примају и који се имају предати у руке председништва црквене општине заједно са 800 ф. у име пиш-

манлука, које и сваки лицитант положити има. Ближи услови могу се видети у општинској писарници.

Срп. православна црквено-школска општина новосадска.

С Т Е Ч А Ј. 2 1—3

На упражњену *учитељску штаацију у Херцег-Суљошу* (Барања) овим се стечај расписује.

Плата је у готовом новцу 300 фор., за пофторну школу 40 ф., 4 хвата стара тврдих дрва, од великог укуна 50 нов., од малог 25 нов., од венчанице 50 нов., 12¹/₂ ланаца по 1200[□] ораће земље, на коју учитељ сам порез плаћа, стан у нарави, који се из 2 собе, 2 кујне, коморе, подрума, шупе, штале и простране баште састоји. За перовођство 12 фор. ако за таковог изабран буде.

Изабраном учитељу у дужност спадаће, осим предавања у школи, у цркви и ван ове све певческе дужности обављати и школску децу у појању обучавати.

Молитељи, који би желили ово место получити, имају своје молбенице са нужним сведоцима а наиме што се знања мађарског језика тиче, снабдевене, до 15. фебруара о. г., месном школском одбору поднети. — Желити би било, да се сваки молитељ лично општини, пре избора, представи.

Из седнице школског одбора у *Херцег-Суљошу*, 27. децембра 1894. г. држане.

Мита Марковић

председник школског одбора.

К. бр. 881. ex 1894. С Т Е Ч А Ј. 1 2—3

На упражњено парох. место у *Вел. Кикинди* овим се отвара стечај.

Конкуренти имају своје инстурмане молбенице путем својих власти до 24. јануара 1895. год. подписаној консисторији поднети.

Из конз. седнице држане у *Темишвару* 20 децембра 1894. год.

Епарх. консисторија темишварска.

Ad бр. К. 958/661 ex 1894. 4 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парох. место VI. разреда у *Габошу* расписује се овим стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архид. консисторије држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јан. 1895.)

Архидијецезална консисторија.

Ad К. 672. зап. ex 1894.

5 1—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњеног системизованог парох. помоћничког места са плотом VI. разреда у *Митровици* овим се расписује стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији путем својим до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архидијецезалне консисторије, држане у *Карловци*, 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архидијецезална консисторија.

Ad бр. К. 908/682 ex 1894.

6 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парох. место III. разреда у *Ст. Бановци* расписује овим стечај. Интеркалара има.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архид. консисторије држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архидијецезална консисторија.

С Т Е Ч А Ј. 196 3—3

На упражњено *учитељско место* српске комуналне школе овим се стечај отвара.

Плата је у готовом новцу 400 форината а. в. Осим тог 6 хвата тврдих дрва од којих се и школа грејати има.

Изабраном учитељу у строгу дужност ставља се у местној св. цркви у десној певници редовно појати. На то место могу само они компетовати који су препарандију свршили и испит из мађарског језика положили. Молбенице нека се најдуже до 15. јануара п. р. 1895. пошаљу председништву школског одбора српске комуналне школе станчевачке.

У *Станчеву*, 15. децембра 1894. год.

Председништво.

Ad К 929/689 ex 1894.

3 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњено парох. место V. разреда у *Лизома* расписује се овим стечај.

Компетенти имају поднети своје ваљано устројене молбенице овој консисторији, путем својим, најдаље до 2. (14.) фебруара 1895.

Из седнице архидијецезалне консисторије држане у *Карловци* 20. децембра 1894. (1. јануара 1895.)

Архидијецезална консисторија.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Новом Саду.